

JAARVERSLAG 1995 VAN DE VERENIGING 'MAARN- MAARSBERGEN NATUURLIJK'

Algemeen

1995 Was een jaar waarin veel van de vereniging is gevraagd. De vereniging heeft namelijk diverse plannen voor het landelijk gebied moeten beoordelen. Voorbeelden zijn: het bestemmingsplan voor het buitengebied van Maarn, het Ammoniak Reductie Plan, het voorstel voor het Nationale Park Utrechtse Heuvelrug en de knelpuntenschets voor de aanleg van de HSL-Oost.

In de beoordeling van dergelijke plannen gaat veel tijd zitten. Helaas moet het bestuur regelmatig bezwaar maken en meestal houdt dit in dat het bestuur gedurende de gehele procedure continu op zijn quivive moet zijn en keer op keer schriftelijke bezwaren moet indienen. Doe je dat als vereniging niet, dan lig je uit de procedure en neemt de kans sterk af dat er iets met het bezwaar wordt gedaan.

Het tijdsbeslag van dergelijke procedures maakt dat het voor de vereniging niet mogelijk is om adequaat te reageren op aanslagen op de natuur in omliggende gemeenten. Met name de ontwikkelingen in Woudenberg (uitbreiding camping De Heigraaf, nieuw industrieterrein Voskuilen) geven ons zorgen, maar het bestuur is niet bij machte om ook hiervoor de procedures te volgen. Het is te hopen dat er in Woudenberg snel een vereniging wordt opgericht die zich inzet voor de Woudenbergse natuurbelangen.

Het bestuur hoopt dat er in 1996 en de daarop volgende jaren niet alleen plannen worden geschreven, maar dat de voor de natuur positieve plannen (zoals het natuurbeleidsplan van de provincie Utrecht) ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Helaas wordt er veel met de mond beleden waarvan in de praktijk bitterweinig terecht komt.

Wat misschien snel over het hoofd gezien wordt, is dat veel van de werkzaamheden niet alleen door de bestuursleden, maar ook door enthousiaste leden worden verricht. Het bestuur wil al deze leden hierbij van harte bedanken; wij hopen dat wij ook in 1996 een beroep op u mogen doen. In het bijzonder willen wij hierbij Harm Kossen bedanken voor het jarenlang rondbrengen van het convocaat. Wij wensen je veel succes met de studie in Wageningen!

De structuur van de vereniging functioneert goed. Alle commissies verrichten uitstekend werk; wel heeft de commissie natuur- en landschappelijke waarden helaas een tijd stil gelegen. Het bestuur zoekt op dit moment naar een nieuwe voorzitter voor deze commissie, zodat de commissie opnieuw opgestart kan worden.

Positief is dat de vereniging steeds meer in contact kan treden met het College van B&W en de ambtenaren van de gemeente Maarn. Voordeel van deze werkwijze is dat er door wederzijdse uitwisseling van visies en standpunten meer begrip ontstaat. Ook kan men voordeel doen met de ideeën die over en weer worden uitgewisseld. Positief is ook dat de vereniging in nauwer contact met instanties als de Stichtse Milieufederatie en Utrechts Landschapsbeheer opereert. Deze instanties zorgen voor

adviezen en bijstand; MMN maakt hierbij dankbaar gebruik van. Vanwege tijdgebrek heeft het bestuur nog te weinig overleg met natuurverenigingen in omliggende gemeenten. Wij hopen dit in 1996 te veranderen.

Dit jaar hebben twee bestuursleden afscheid genomen van het bestuur, te weten: Maarten van Vliet en Gerard Gonggrijp. Gelukkig hebben zij aangegeven zich nog regelmatig te willen inzetten voor de vereniging; hun professionele werkzaamheden laten echter onvoldoende ruimte om de bestuurstaak voldoende inhoud te geven. Het bestuur wil Maarten en Gerard hierbij hartelijk danken voor hun inzet tot nu toe voor de vereniging; wij hopen jullie nog regelmatig bij de activiteiten te zien. Bijzonder blij is het bestuur met het feit dat Wim Arendsen ons komt versterken in de functie van tweede secretaris; wij wensen hem veel succes. Cees van Lambalgen ondervindt veel hinder van de blessure die hij tijdens het werk heeft opgelopen. Cees, het bestuur wenst je veel sterkte en hoopt dat je weer geheel zal herstellen!

Bestuurssamenstelling:

In het verslagjaar 1995 was het bestuur als volgt samengesteld:

Voorzitter:	H.M. Laporte
Vice-voorzitter:	E. Koornneef
Eerste secretaris:	J. A. Wiersma-Traag
Tweede secretaris:	M. van Vliet (tot medio oktober); W. Arendsen (vanaf medio december)
Penningmeester:	M. P. de Kluijver
Bestuursleden:	A. Lootsma B. Rietveld G. Gonggrijp (tot medio oktober)

Verslag van de commissie lezingen en excursies:

De commissieleden bestaande uit mevrouw W. Capetti, mevrouw A. Lootsma, mevrouw A. Wiersma en de heer K. van Lambalgen hebben gepoogd een zo gevarieerd mogelijk aanbod van lezingen en andere activiteiten aan de leden voor te leggen passend in een centraal thema. Als thema werd gekozen 'Het omvormen van uiterwaarden naar natuurgebieden'.

Het programma zag er als volgt uit:

- Op 23 januari 1995 op initiatief van en samen met de bibliotheek van Maarn, een lezing over 'Snelwegen: slecht of goed voor de natuur'?
- Op Vrijdag 27 januari een toelichting van de heer J. van Noort, chef afdeling gemeentewerken van de Gemeente Maarn, over het plantsoenbeleid van de gemeente, voorafgegaan door een diaprojectie door de heer D. Prins over 'Groenbeheer: Doe het met kruiden'.

- Op 25 februari werd op zoek gegaan naar de Wintergasten onder leiding van Kees van Lambalgen. Een grote groep verdeeld over minibusjes, heeft ongeveer 40 verschillende soorten wintergasten waargenomen.
- Op 23 maart werd de Algemene Ledenvergadering gehouden met na de pauze de eerste van de reeks lezingen in het kader van het centrale thema. De lezing getiteld 'Ruimte voor de rivier. Natuurontwikkeling langs de rivieren' werd gehouden door mevrouw H. Geessink van het Utrechts Landschap en ging ondermeer over de ontwikkelingen in de Blauwe Kamer.
- Deze lezing werd gevolgd op 18 april door de lezing van de heer H. van der Bijtel over de 'Flora en fauna van de Amerongse Bovenpolder' Met een rondleiding op 20 mei door de Blauwe Kamer werd de eerste cyclus afgerond.
- Op Hemelvaartsdag werd een dauwtrap wandeling georganiseerd.
- Op 16 juni hielp mevrouw H. van der Wilt ons uit de brand door ter vervanging van een zieke spreekster een lezing te houden met prachtige dia's over onder andere de lente in Nederland.
- De opengestelde tuinen van enkele leden, met een zaterdag regenachtig weer en de andere zaterdag zonnig weer, trok weer vele kijkers. Het bestuur dankt nogmaals de mensen die hun tuinen hebben opengesteld voor hun gastvrijheid.

Verslag van de commissie juridische en bestuurlijke zaken:

Het beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State tegen de aanwijzing in het Streekplan van de provincie van de sportvelden aan de Buurtsteeg voor bebouwing is nog niet behandeld. Intussen is er wel een uitspraak in een andere zaak geweest en daaruit valt de conclusie te trekken dat een beroep tegen een streekplan alleen in heel bepaalde gevallen mogelijk is. Het ziet er naar uit dat wij op ons beroep geen uitspraak zullen krijgen en dat wij zullen moeten wachten totdat het bestemmingsplan op dit punt is gewijzigd. Daarna is opnieuw beroep mogelijk.

Het kampeerterrein de Heigraaf zal in fasen worden uitgebreid. Voor de eerste fase is een artikel 19 Wet Ruimtelijke Ordening procedure toegepast. Het bestuur heeft zijn bezwaren kenbaar gemaakt. Beroep lijkt echter kansloos en in overleg met de Stichtse Milieufederatie is besloten er maar vanaf te zien.

Het bestemmingsplan buitengebied van Maarn is inmiddels vastgesteld door de gemeenteraad en ter goedkeuring aan gedeputeerde staten gezonden. Op een aantal punten heeft het bestuur bedenkingen. De uitgangspunten bij het bestemmingsplan zijn prachtig, maar bij de toepassing worden er steeds maar weer nieuwe stukjes natuur opgeofferd. De bedenkingen zijn aan gedeputeerde staten toegezonden. De camping de Waerd aan de Scherpenzeelseweg is in het bestemmingsplan opgenomen. Het bestuur heeft formeel bezwaar gemaakt bij B& W van Maarn tegen het feit dat er nooit tegen die camping is opgetreden, hoewel dat in eerdere jaren wel was toegezegd, maar dat bezwaar is afgewezen. De bedenkingen tegen het opnemen van de camping in het bestemmingsplan zijn aan gedeputeerde staten toegezonden.

Het bestuur is vertegenwoordigd in de programmaraad van Radio Heuvelrug. Het is zaak elk interessant bericht over milieu, natuur en landschap op tijd bij de programmamakers bekend te maken.

Verslag van de commissie natuur, landschappelijk en cultuurhistorische waarden

Verslag van de werkgroep HSL & A12

In het jaar 1995 zijn over dit onderwerp verscheidene contacten geweest tussen onze vereniging en andere betrokkenen zoals, de Gemeente Maarn, de Vereniging Bewoners Belangen, de Stichtse Milieu Federatie etc.

Hoewel de eerste concept-verkenningnotitie over dit onderwerp pas half april 1996 wordt verwacht en wij ons bewust zijn dat dit de start is van een jarenlange procedure, vol wijzigingen en bijstellingen, houden wij nu reeds de ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Zeker is dat bij realisering van de nog nader uit te werken plannen, zowel in Maarn als in Maarsbergen, veel overhoop zal worden gehaald.

Wij zijn ons bewust van het feit dat wij deze ontwikkeling niet kunnen tegenhouden. De strekking van de uiteindelijke beslissing stijgt ver uit boven gemeentelijk en zelfs provinciaal niveau.

Wij als vereniging Maarn-Maarsbergen Natuurlijk zullen met uw hulp trachten bij te sturen daar waar mogelijk en noodzakelijk ter bescherming van natuur en leefomgeving.

Verslag van de werkgroep 'de Kolk'

zie bijlage

Verslag van de werkgroep 'Landelijke wegen'

De werkgroep landelijke wegen van de gemeente Maarn heeft zich dit jaar vooral voor de Maarnse Grindweg en de Andersteinweg ingezet. In een goede sfeer werden een aantal voorstellen uitgewerkt. Het was spijtig te merken dat de voorstellen aanvankelijk geen gehoor vonden bij de verantwoordelijke wethouder. De wethouder gaf aan slechts maatregelen te willen nemen uit het oogpunt van veiligheid voor aanwonenden. Het natuuraspect zou er met de haren bijgesleept zijn.

Gelukkig is het College van B& W op deze zienswijze teruggekomen. Inmiddels ligt er een voorstel om de Maarnse Grindweg voor doorgaand verkeer af te sluiten. Als de Maarnse Grindweg inderdaad voor doorgaand verkeer wordt afgesloten dan heeft dit een grote meerwaarde voor de natuur. Vergroting van het rustgebied voor de in het wild levende dieren betekent een enorme meerwaarde. De kansen voor bijvoorbeeld de boomarter nemen sterk toe. .

Helaas zijn de voorstellen voor de Andersteinweg minder ver. Een van de oorzaken is dat de aanwonenden aan de Ringelpeelweg bezwaar hebben gemaakt tegen een afsluiting voor doorgaand verkeer. Mogelijk rust het bezwaar op een misverstand: deze afsluiting houdt niet in dat de weg ook is afgesloten voor het bestemmingsverkeer. Nog onvoldoende onder de aandacht is gekomen dat het voorstel voor afsluiting van de Andersteinweg goed past in het totale natuurontwikkelingsplan van landgoed Anderstein. De maatregelen van het

natuurontwikkelingsplan en afsluiting van de Andersteinweg hebben gezamenlijk een grote meerwaarde voor de natuur.

De gemeente Doorn denkt positief mee met de voorstellen voor het afsluiten van landelijke wegen. Als de Maarnse Grindweg voor doorgaand verkeer wordt afgesloten, wil Doorn hetzelfde doen voor de Sandenburgerlaan. Met de afsluiting van de Sandenburgerlaan zou het rustgebied nog belangrijk groter worden.

Als de gemeente Doorn deze stap daadwerkelijk neemt, ligt het voor de hand om ook de gemeente Leersum te vragen om de Wijkerweg voor doorgaand verkeer af te sluiten. Daarmee zou een rustgebied ontstaan dat qua grootte vergelijkbaar is als dat van de Amerongerberg en van Den Treek/Leusderheide.

In 1996 wordt de vertegenwoordiging van de gemeente Maarn in de werkgroep gewijzigd; dit tot spijt van het bestuur. De verantwoordelijke wethouder zal gevraagd worden naar de redenen voor deze wijziging; een wijziging lag niet voor de hand, omdat de ambtenaren die zitting hadden in de commissie immers uitstekend hebben gefunctioneerd.

De werkzaamheden van de werkgroep zullen zich in 1996 voornamelijk richten op de Maarnse Grindweg, de Sandenburgerlaan, de Wijkerweg en de Andersteinweg. Indien er voldoende voortgang kan worden geboekt, kan de aandacht ook op andere wegen (zoals de Buurtsteeg) worden gericht.

Bijlage: De Maarsbergse Kolken, een uniek natuurgebiedje.

Verscholen achter twee houtwallen herbergt Maarsbergen een klein, maar uniek stukje natuurgebied: de Kolken. Drie plassen met een natuurwetenschappelijke interessante flora en fauna hebben dankzij de inzet van vrijwilligers een belangrijke functie, nu en in de toekomst.

De Kolken zijn van belang voor het voortbestaan van o.a. amfibieën: kikkers, padden, salamanders. Zij vinden er een ideaal leef- en voortplantingsgebied.

Zo begint de brochure die wij in 1995 bij omwonenden hebben bezorgd om hen betokken te houden bij het wel en wee van de Kolken. Ook eenieder die als vrijwilliger bij de Kolken werkte resp. komt werken, kreeg / krijgt een exemplaar.

Verder in de brochure - A 5 formaat & 8 pagina's - iets over de achtergronden, iets over de mensen van het eerste uur: Ineke Breedveld, Willemijn Capetti en Jan Bijleveld; een plattegrondje, iets over onderhoud en beheer, het geheel verluchtigd met afbeeldingen van salamanders en kikkers.

De Kolken zoals ze er in 1995 bijliggen zijn een weerspiegeling van het beeld wat Ineke en Willemijn bij het begin, in 1982 geschetst hebben.

Wat zij niet konden voorzien is de - zoals bekend - geweldige onttrekking van water aan de Utrechtse Heuvelrug, wat helaas ook een neveneffect heeft bij onze Kolken:

het waternivo is in 1995 bijna 40 cm gedaald! Factoren als een droge hete zomer en weinig neerslag worden niet meer geheel gecompenseerd door kwelwater.

Een tweede fenomeen waar wij geen greep op hebben is de gigantische teruggang van krabbescheer. Jarenlang was het water a.h.w. bedekt met deze prachtige plant; en dan sluipenderwijze zijn ze ineens verdwenen.

Enkele kanttekeningen: in ons klimaat bloeit krabbescheer wel, maar zet géén vrucht. In het najaar zinken de planten naar de bodem, om in het voorjaar middels zg. 'broedknoppen' weer op te komen, hierna kunnen ze zich door uitlopers vermeerderen. De Grontmij heeft in 1993, in de polder Kamerik-Mijzijde-West, na een uitvoerig onderzoek over de achteruitgang van de krabbescheerpopulaties vastgesteld, dat de achteruitgang waarschijnlijk in het beheer gezocht moet worden: door grootschalig machinaal schonen, schonen in augustus, en de vorming van dikke sliblagen op de bodem zijn de ontwikkelingsmogelijkheden voor krabbescheer achteruit gegaan. In de Kolken is 1 x begin negentiger jaren grootschalig machinaal geschoond.

In het verslagjaar zijn in de kleinste Kolk, waar krabbescheer voorheen niet voorkwam een zestal planten gezien, tijdens planten-inventarisatie-ronden waar in 1995 een begin mee is gemaakt.

De waterkwaliteit van alle Kolken lijkt goed te zijn omdat nog overal Fonteinkruid voorkomt, een erkend liefhebber van een goede waterkwaliteit

In 1996 hopen we een vernieuwd beheersplan af te ronden waarmee voor een tiental jaren algemene doelstellingen en de consequenties daarvan kunnen worden vastgelegd. We blijven streven naar een jaarlijkse 'schouw' met veldbiologen en praktijkspecialisten.